

Raadsvoorstel 22
Vergadering 3 maart 2015 verbeterd exemplaar

Gemeenteraad

Onderwerp : Toekomstvisie Brandweezorg en 1^e begrotingswijziging 2015 Veiligheidsregio BZO

B&W vergadering : 27 januari 2015

Dienst / afdeling : Bestuur en Veiligheid/ Financiën en Control

Aan de gemeenteraad,

Op 25 september 2012 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wijziging van de Wet veiligheidsregio's waarna de regionalisering van de gemeentelijke brandweer per 1 januari 2014 zou worden gerealiseerd. Alle aan brandweezorg gerelateerde taken van gemeenten dienden overgedragen te worden aan de veiligheidsregio's. Als gevolg hiervan is in onze regio een omvangrijk pakket aan taken, mensen en middelen uit de gemeentelijke organisaties ontvlochten en ingebed binnen de VRBZO.

De wettelijke overdracht maakte een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. De raad van de gemeente Helmond heeft op 3 september 2013 besloten om het College van B&W toestemming te geven om de aangepaste Gemeenschappelijke Regeling VRBZO aan te gaan.

Medio 2013 heeft het Algemeen Bestuur VRBZO een bestuurlijke werkgroep Toekomstvisie Brandweezorg ingesteld. Centrale vraag voor deze bestuurlijke werkgroep was hoe de brandweezorg er in de toekomst uit zou moeten zien, met als perspectief 2018. Daarnaast werd in 2018 en ook in de aanloop daar naartoe een betekenisvolle bezuiniging verwacht.

Voor deze opdracht heeft de bestuurlijke werkgroep eerder een Tussenrapportage Toekomstvisie Brandweezorg opgeleverd en op basis van deze Tussenrapportage heeft de beoogde informatie- en consultatieronde voor personeel, medezeggenschap, gemeenteraadsleden en – vertegenwoordigers plaatsgevonden. Met behulp van de reacties uit deze consultatieronde heeft de bestuurlijke werkgroep haar Eindrapport kunnen opstellen.

Op 11 december 2014 heeft het Algemeen Bestuur het voorgenomen besluit genomen om in te stemmen met de Eindrapportage Toekomstvisie Brandweezorg en de daarin voorgestelde maatregelen. Het Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) heeft aan de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten de eindrapportage Toekomstvisie Brandweezorg gestuurd met daarbij de vraag dit door te geleiden naar de gemeenteraden voor een zienswijze. Deze Eindrapportage Toekomstvisie Brandweezorg is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

Zoals reeds eerder gecommuniceerd via raadsinformatiebrief 37 uit mei 2014 heeft de bestuurlijke werkgroep gekozen voor een nadere uitwerking van "scenario B" wat bestaat uit het aanpassen van de gehele brandweer (risicobeheersing, incidentbestrijding, management en beheer) vanuit fijnmazige spreiding en een gesloten veiligheidsketen. Dit scenario matcht met de visie, past binnen de kaders van het Algemeen Bestuur en sluit het meest aan bij de ideeën die door de ambtelijke organisatie zijn aangereikt.

De plannen uit de Toekomstvisie zijn financieel vertaald in de 1e begrotingswijziging 2015. Voordat de eindrapportage en de 1e begrotingswijziging 2015 definitief kunnen worden vastgesteld wordt aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gevraagd hun zienswijzen hierop in te dienen.

Definitieve vaststelling van de Toekomstvisie Brandweezorg staat gepland voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op 26 maart 2015 en de zienswijze van de gemeenteraad dient uiterlijk 6 maart bekend gemaakt te worden aan het bestuur VRBZO.

Beleidsmatige consequenties Toekomstvisie Brandweezorg voor gemeente Helmond

Het bestuur van de gemeente Helmond wil dat mensen zich veilig voelen in de gemeente Helmond. Derhalve staan in de Kadernota integrale Veiligheid Helmond/Peelland 2015-2018 een aantal uitgangspunten opgenomen. Ze vormen de basis waarop de gemeente Helmond haar veiligheidsbeleid in de komende jaren wil (voort)bouwen.

1. Behoud van huidige veiligheidsniveau
Behoud van het veiligheidsniveau, ook op het terrein van de brandweezorg, dat de afgelopen jaren is opgebouwd.
2. Aan veiligheid wordt samengewerkt
Samenwerken, met burgers en bedrijven, andere gemeenten en met andere partners (privaat of publiek) is een randvoorwaarde voor succes.
3. "Voorkomen is beter dan genezen"
Oftewel: preventief werken is nog altijd beter dan dat er repressieve maatregelen genomen moeten worden. Hoewel dat laatste uiteraard wel altijd nodig zal blijven. Bij fysieke veiligheid zoals brandweezorg wordt preventie steeds belangrijker. Dit uitgangspunt is ook een basis uitgangspunt bij de "Toekomstvisie Brandweezorg 2015-2018".
4. Betrekken van burgers en burgers aanspreken op het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid
Het betrekken van burgers, op stadsniveau, wijkniveau en buurtniveau, bij de aanpak van veiligheidsissues kan verschillende functies vervullen. Samen dingen oppakken betekent: signalen opvangen die ertoe doen om problemen echt te kennen, betekent dat er gemeenschapszin kan ontstaan rond dingen die men graag in de eigen wijk wil aanpakken, betekent dat dingen ook daadwerkelijk in gezamenlijkheid worden opgepakt. Uitgangspunt van het beleid voor de komende jaren is dat gemeente Helmond wil groeien in het nog beter betrekken van burgers en burgers meer zelfredzaam willen laten worden. Een van de uitgangspunten in de Toekomstvisie Brandweezorg, het concept van "Brandveilig Leven" alwaar de eigen verantwoordelijkheid van burgers op het terrein van brandweezorg wordt gestimuleerd, sluit aan op dit uitgangspunt.

Hoewel wij regionaal in de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost werken, geven wij u in het kort de (voorzienbare) consequenties van de Toekomstvisie Brandweezorg voor de gemeente Helmond, aan.

- In het Collegeprogramma is als uitgangspunt geformuleerd scherp blijven op zo kort mogelijke opkomsttijden voor brandweer. Hieraan voldoet de Toekomstvisie daar de huidige opkomsttijden (ook neergelegd in het Dekkingsplan 2014) niet veranderen als gevolg van de Toekomstvisie. De dekking in Helmond wordt bepaald door de opkomsttijd van het eerste blusvoertuig en deze blijft ook met de Toekomstvisie bezet door de beroeps.;
- De Toekomstvisie gaat uit van een reductie van de 2e tankautospuiter op verschillende posten. Voor Helmond betreft dit de 2e vrijwilligers-TS. Dat betekent dat er in Helmond één beroeps-TS en één vrijwilligers-TS blijven bestaan. De beroepsformatie wordt niet aangepast. De reductie zal wel gevolgen hebben voor de vrijwilligers-formatie. Op dit moment bedraagt de vrijwilligerssterkte 25 personen. Op basis van de taken van de vrijwilligers (zij worden niet alléén ingezet op de TS, maar zij kunnen ook enkele specialistische voertuigen bedienen) houden we rekening met een benodigde formatie van omstreeks 22 personen. Op basis van het verloop van vrijwilligers in de afgelopen jaren (1 tot 2 per jaar), kunnen we stellen dat de teruggang in formatie via natuurlijk verloop in 2018 gerealiseerd kan zijn.
- De Toekomstvisie behelst ook een vermindering van het aantal hulpverleningsvoertuigen (HV2) en één redvoertuig. In plaats van het grote aantal (lokale) hulpverleningsvoertuigen komen er vier regionale hulpverleningsvoertuigen. De verdeling van deze voertuigen over de regio is nog niet bekend. Het is onwaarschijnlijk dat Helmond het redvoertuig gaat verliezen, maar er is geen garantie op het behoud van de huidige hulpverleningstaak.
- In de Toekomstvisie Brandweezorg is gekozen voor variant B. Bij deze variant blijft de huidige fijnmazigheid van de brandweerposten gegarandeerd. Dit betekent dat we, in geval van grotere incidenten, nog steeds een beroep kunnen doen op de omliggende brandweerposten. De paraatheid van de vrijwilligersposten is minder gegarandeerd dan voor een beroepspost. De Veiligheidsregio gaat een systeem ontwikkelen, waarbij de paraatheid van vrijwilligersposten beter wordt gemonitord en indien mogelijk zelfs wordt geborgd.;

- Op het gebied van de risicobeheersing wordt een nieuwe werkwijze (risicogericht werken) geïntroduceerd. Doordat er risicogericht gewerkt gaat worden, zal de Veiligheidsregio zich richten op advisering en toezicht op de risicovolle objecten in de gehele regio. Uit de Toekomstvisie valt niet op te maken welke consequenties dat gaat hebben voor de gemeente Helmond. Enkele gemeentelijke afdelingen van de Dienst S&B werken nu samen met de Veiligheidsregio. De kans bestaat dat de Veiligheidsregio met de nieuwe manier van werken minder inzet kan doen voor Helmond. Het is voor onze gemeente wenselijk dat op korte termijn duidelijk wordt wat dit zal betekenen.

Financiële consequenties Toekomstvisie Brandweezorg

De voorstellen uit scenario B leiden op termijn (2018) tot de volgende bezuiniging:

• Voertuigen	€ 720.000
• Personeel – Vrijwilligers	€ 1.110.000
• Beroepspersoneel incidentbestrijding	€ 1.520.000
• Management en beheer	€ 1.520.000
Totale bezuiniging	€ 4.870.000

Echter indien Brandveilig leven in het collectieve pakket opgenomen wordt leidt dit tot een lagere bezuiniging van € 360.000, waardoor de totale bezuiniging op € 4.510.000 uitkomt. In de 1e wijziging 2015 is dit al meegenomen.

De verdeelsleutel die hierbij gehanteerd wordt is gebaseerd op de bijdrage in het gemeentefonds voor de onderdelen brandweezorg en rampenbestrijding en voor Helmond is de ontwikkeling van de financiële bijdrage als volgt:

Ontwikkeling bijdrage Helmond:

	2015	2016	2017	2018
Huidige begroting Helmond	€ 5.072.243	€ 4.987.443	€ 4.901.743	€ 4.814.243
Bijdrage o.b.v. toekomstvisie VRBZO	€ 4.677.137	€ 4.430.991	€ 4.213.366	€ 3.980.556
Verschil (voordeel)	€ 395.106	€ 556.452	€ 688.377	€ 833.687

Door puur deze gegevens met elkaar te vergelijken kan (te) snel geconcludeerd worden dat Helmond een aanzienlijk voordeel realiseert. Echter, dit heeft alleen betrekking op wat de VRBZO voor ons als gemeente in het kader van de regionalisering uitvoert. Nog geen rekening is gehouden met:

- gevolgen 2e fase herijking gemeentefonds 2016;
- nog te realiseren bezuiniging Brandevoort (€ 120.000);
- bluswatervoorziening € 80.000;
- gemeentelijke taken Crisisbeheersing en Rampenbestrijding (1 fte);
- extra diensten of plustaken op het gebied van advisering en toezicht (preventie), om het huidige niveau brandweezorg te handhaven, die gemeenten tegen betaling kunnen afnemen van de VRBZO;
- gevolgen private toets leges Wabo;
- gemeentelijke uitvoering brandveilig leven.

Dit betekent dat de kosten die hieruit volgen opgevangen moeten worden binnen de verlaging van onze bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Ook wordt de mogelijkheid open gehouden om de financieringswijze zodanig aan te passen dat de gebruiker meer gaat betalen dan de niet-gebruiker. Het voorstel is dit na 3 jaar te evalueren. Echter een risico van het uitvoeren van een gezamenlijk pakket aan werkzaamheden door één organisatie is dat er volumeverschillen optreden. Dat is ook de reden dat er een verschil is in de bijdrage die door elke gemeente wordt gedaan. Dat volumeverschillen kunnen leiden tot een aanpassing van de wijze van financiering is niet terecht. Ook op andere vlakken zoals op p het terrein van de wettelijke taken van de VRBZO kunnen volumeverschillen optreden. Uitgangspunt moet zijn en blijven dat de taken die de VRBZO uitvoert voor gemeenten op een goede manier geborgd zijn.

Inhoudelijke toelichting eindrapport Toekomstvisie Brandweezorg

Kernbegrippen uit het eindrapport

De Toekomstvisie Brandweezorg beoogt een sobere en doelmatige invulling van de brandweezorg voor de hele regio. Daarbij gaat het Bestuur van de Veiligheidsregio ook uit van de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van de burger. Binnen de overheid is vervolgens de gemeente de eerstverantwoordelijke voor veiligheid, ook voor brandveiligheid. Snelle ontdekking en zelfredzaamheid zijn net zo van belang om slachtoffers te voorkomen als een snelle en goede incidentbestrijding door de brandweer. Die brandweer moet binnen de gemeentebegroting concurreren met andere beleidsterreinen en moet dus oog hebben voor kosten en rendement. De regio is de maat voor de bedrijfsvoering, het beheer en de operaties, ingebed in landelijke samenwerking. Voor de brandweer staan de veiligheid van personeel en veiligheid van burgers voorop. De vrijwilligheid is en blijft het fundament.

Bij risicobeheersing wordt de werkwijze vernieuwd, van regelgericht naar risicogericht. Voorgesteld wordt om de wettelijke taken van de veiligheidsregio en van de gemeenten op te dragen aan de veiligheidsregio. Waarbij de brandweer zich met de advies- en toezichttaak voornamelijk richt op risicovolle objecten in de hele regio. Voor brandveilig leven verzorgt VRBZO basisvoorzieningen, de uitvoering ligt primair bij gemeenten en maatschappelijke organisaties. VRBZO kan daarbij ondersteunen.

Voor incidentbestrijding wordt gekozen voor een fijnmazige spreiding van posten. Er worden in het voorstel geen posten opgeheven. Voorgesteld wordt om de tweede tankautospuiter op de 12 posten waar deze voorkomt te laten vervallen. Daarnaast betekent een vernieuwing, ook landelijk, van de werkwijze bij technische hulpverlening dat een 16-tal hulpverleningsvoertuigen kan worden vervangen door 4 zwaarder uitgeruste voertuigen met gespecialiseerde bezetting. Tot slot kan één redvoertuig vervallen.

Deze beperkingen verzwaren in een aantal gevallen de uitrukbelasting van de vrijwilligers. Daarom is bij de invoering lokaal maatwerk noodzakelijk. Voorstellen voor de bezettingsgraad maken dat ook mogelijk.

De voorstellen voor management, beheer en bedrijfsvoering zijn tweeledig: enerzijds sobere invulling van management en bedrijfsvoering, anderzijds efficiëntie in technisch beheer en inkoop. Door de technische en logistieke zaken zoals aankoop en beheer voertuigen, ademlucht, slangen en kleding maar ook opleiding en oefening vanuit regionale optiek te organiseren, kunnen besparingen worden bereikt.

Al met al ontstaat een meer sobere brandweer. De voorstellen betekenen een beperking van het zorgniveau, die het Algemeen Bestuur VRBZO acceptabel acht. Tegelijkertijd kan een bezuiniging worden gerealiseerd. Daarbij aangetekend, dat sinds 2010 de inwonerbijdrage voor VRBZO al met 21% is gedaald en vele gemeenten de afgelopen jaren al op de brandweer hebben bezuinigd.

1e begrotingswijziging 2015

Het Algemeen bestuur VRBZO heeft het voorgenomen besluit genomen om in te stemmen met de 1e begrotingswijziging 2015 waarin de plannen uit de eindrapportage financieel worden vertaald. Ook hierop wordt de zienswijze van de gemeenteraden gevraagd.

In de wijziging is het voorstel om de ontwikkeling van methoden en programma's uit het project Brandveilig leven op te nemen in het collectieve pakket van de VRBZO verwerkt. Als gevolg hiervan bedraagt de totale bezuiniging in 2018 € 4.510.000 ten opzichte van 2014. Deze bezuiniging wordt in de jaren 2015-2018 gerealiseerd. Voor het overige worden in de wijziging de bezuinigingen uit de toekomstvisie verwerkt met een verdeling conform het ingroeimodel Deurne.

In de Toekomstvisie Brandweezorg is opgenomen dat het Algemeen Bestuur nog dient te beslissen of dit pakket collectief dan wel individueel-gemeentelijk wordt georganiseerd. Ook kunnen voorstellen zoals opgenomen in de toekomstvisie nog wijzigingen als gevolg van afwijkende zienswijzen van gemeenteraden. De 1e begrotingswijziging 2015 moet aansluiten bij wat uiteindelijk wordt vastgesteld in de Toekomstvisie. Mocht dit leiden tot financiële wijzigingen dan dient de uiteindelijke begrotingswijziging opnieuw voorgelegd te worden.

Aandachtspunten uit het eindrapport Toekomstvisie Brandweerzorg

Brandveilig leven

Eigenkracht -eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid- vormt één van de bestuurlijke grondbeginselen in de Toekomstvisie. Dit uitgangspunt en het hele pallet aan werkzaamheden en taken die VRBZO in samenwerking met andere organisaties daarin uitvoert, wordt Brandveilig Leven genoemd. Voorbeelden van activiteiten op dit terrein zijn: Voorlichting na brand, Iespakket Brááánd op scholen en voorlichtingsbijeenkomsten senioren 55+ en "Broodje Brandweer".

Hierbij wordt gedacht in drie trappen:

- de analyse- en signaalfunctie. Dit wordt gezien als een wettelijke taak die wordt uitgevoerd door de VRBZO.
- de ontwikkeling van methoden en programma's en het beschikbaar stellen aan- en 'laten landen' daarvan in gemeenten is een taak die door de VRBZO in landelijke samenwerking en uitwisseling kan worden uitgevoerd. Hiervoor is 5 fte nodig, ofwel als gevolg hiervan kan € 360.000 minder bezuinigd worden. Echter als gemeenten dit individueel oppakken leidt dit ook tot extra kosten voor gemeenten. Het AB dient nog te besluiten of dit pakket collectief dan wel individueel-gemeentelijke wordt georganiseerd.
- de organisatie en uitvoering van programma's. In de huidige opzet worden de individuele gemeenten hiervoor verantwoordelijk. Risico daarvan is dat de uitvoering per gemeente enorm kan verschillen. Om effectief te zijn dient Brandveilig Leven op een bepaald minimaal basisniveau op eenduidige wijze te worden weggezet in de regio. Het mag dan niet teveel afhankelijk zijn van lokale keuzes die daarin worden gemaakt. Dat kan geborgd worden door ook de uitvoering essentieel onderdeel te laten zijn van het basistakenpakket VRBZO. Het uitgangspunt van samenwerking en gezamenlijke aanpak met maatschappelijke organisaties blijft hierbij van toepassing. Deze kunnen ook een steeds stevigere rol krijgen bij het uitvoeren, waardoor eventueel in de toekomst de uitvoeringscapaciteit van de VRBZO naar beneden kan worden bijgesteld. Aan de VRBZO kan worden voorgesteld om samen met partners een voorstel hiervoor te ontwikkelen, waarbij ook de extra kosten in beeld worden gebracht.

Fijnmazige spreiding tankautosputen

Het voorstel is het aantal tankautosputen (TS) terug te brengen met 6 autosputen en 12 bezettingen. Dit is een beperking van het zorgniveau en kan in enkele gevallen leiden tot een hogere opkomsttijd bij een gelijktijdig incident, tot een verzwaarde coördinatietaak bij grootschalig optreden en een eerder beroep op interregionale bijstand. De bestuurlijke werkgroep acht dit acceptabel.

Op elke post blijft één TS beschikbaar en de beroepsposten Eindhoven en Helmond hebben een extra TS voor herbezetting. Daarnaast wordt voorgesteld om regionaal 6 reservevoertuigen zonder bemanning aan te houden voor vervanging bij onderhoud en opleiding, oefening etc.

'Menukaart' incidentbestrijding

Het wordt voor gemeenten mogelijk om bepaalde taken die zich goed lenen voor uitvoering door repressief personeel, tegen betaling af te nemen bij de VRBZO. Hierbij gaat het om niet spoedeisende activiteiten. Een prijslijst wordt nog opgesteld.

Vervolgstappen

De definitieve vaststelling van de Toekomstvisie Brandweerzorg staat gepland voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op 26 maart 2015. De zienswijze van de gemeenteraad dient uiterlijk 6 maart 2015 bekend gemaakt te worden aan het bestuur van de VRBZO.

Middelen

Ook voor onze gemeente heeft de Toekomstvisie Brandweerzorg consequenties, zowel voor de uitvoering van taken als financieel. Alvorens een bezuiniging ingeboekt kan worden dient inzichtelijk te zijn welke taken de VRBZO voor ons gaat uitvoeren en taken waarvoor we zelf verantwoordelijk zijn/worden, of en waarvoor een beroep gedaan moet worden op extra taken (bijv. brandveilig leven) en wat de financiële gevolgen hiervan zijn. Zodra dit inzichtelijk is wordt u nader geïnformeerd hierover.

Wij stellen u voor om te beslissen conform bijgaand concept besluit.

Het advies van de commissie Bestuur en economie zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond
de burgemeester
mevr. P.J.M.G. Blanksma - van den Heuvel

de secretaris
mr. drs. A.P.M. ter Voert

Bijlagen:

- Brief aan de colleges van de deelnemende gemeenten met als onderwerp "Toekomstvisie Brandweezorg ter zienswijze raden;
- Eindrapportage Toekomstvisie Brandweezorg;
- Concept zienswijze "Toekomstvisie Brandweezorg";
- 1e begrotingswijziging 2015 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost;

Raadsbesluit 22
Vergadering 3 maart 2015 verbeterd exemplaar

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 januari 2015
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

1. kennis te nemen van de voorliggende Toekomstvisie Brandweezorg.
2. Dit met de navolgende aandachtspunten, middels een zienswijze, kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO):
 - a) het veiligheidsniveau (waaronder de brandweezorg) dient op een gelijk niveau te blijven in de gemeente Helmond;
 - b) neem het onderdeel “Ontwikkeling van methoden en programma’s uit het project Brandveilig leven” op in het collectieve pakket van de VRBZO;
 - c) ontwikkel op korte termijn een voorstel om de uitvoering en organisatie van de programma’s uit “Brandveilig leven” op te nemen in het collectieve pakket van de VRBZO;
 - d) geef op korte termijn duidelijkheid wat de (financiële) gevolgen zijn van de nieuwe werkwijze (risicogericht werken) op het gebied van risicobeheersing voor de gemeente Helmond betekent;
 - e) de voortgang van de Toekomstvisie te bewaken en periodiek te evalueren en de momenten van evaluatie kenbaar te maken aan de raad;
 - f) de reguliere tussenrapportages zoals beschreven bij sectie 9.4 van de Toekomstvisie Brandweezorg inzichtelijk te maken voor de raad.
3. In te stemmen in met de 1e wijziging van de begroting 2015 VRBZO mits de definitieve vaststelling van de Toekomstvisie geen financiële wijzigingen tot gevolg heeft. Als hieruit wel wijzigingen komen dient de 1e wijziging opnieuw voorgelegd te worden.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 3 maart 2015.

De raad voornoemd,
de voorzitter de griffier